

drejer sig om. Det er Hededyrkere, af hvilke nogle have været der, før man byggede Kirken, medens andre ere komne til senere, der her er Tale om, Jordstrækninger, som dyrkes for mere og mere. Der er i alt 600 Mennesker. Det vil vel sige, at der her er Hundrede til halvandet Hundrede Familier. Uden at jeg selvfølgelig kan sige noget bestemt derom, tror jeg, at jeg rammer Sandheden nogenlunde, naar jeg antager, at der er 25—30 af dem, der vel kunne betegnes som ret velstaaende Gaardmænd med en enkelt næringsdrivende imellem. Der er 50—65 Familier, som kunne kaldes jævnt fremadgaaende, det vil sige Folk, som ere begyndte ude paa Heden, og hvor det slaar godt til, saa at naar de have arbejdet en Menneskealder, sidde de ret vel ved deres Ejendomme og kunne maaske sætte deres Børn i Vej paa en lettere og billigere Maade, end de selv ere begyndte. Resten, 25—50 Familier, antager jeg, er Folk, som have allerhøjest, hvad man kalder fra Haanden i Munden, nogle ere ligefrem fattige. Man forstaaer let, at de Folk ikke magte den Opgave, der her ligger for, og det er derfor naturligt og rigtigt, at de henvende sig til Myndighederne for at faa et Tilskud til Istandsættelse af Kirken. Nu er tillige at mærke, at da der i de 2 Nabsogne, som disse Mennesker tidligere hørte til, baade i Bording og i Sunds, er bygget nye Kirker — de gamle vare da saa faldefærdige, at de maatte rives ned —, maa alle de, som ere Hartkornsejere indenfor den nye Kirkekreds, betale til disse nye Kirker. Der er Byerne Ildskov, Agerskov og Munklinde og Skaaphus, der egentlig ikke er en By, men en stor, gammel Hedegaard, som delvis er udstykket nu. Ildskov hører til Sunds Sogn, og Indbyggerne der maa altsaa betale deres Tilskud til Vedligeholdelsen af Sunds Kirke, til Forrentningen af de Penge, som bruges til den. Beboerne af Agerskov og Munklinde staa paa lignende Maade overfor Bording Kirke. Men de have ikke Lovhjemmel til, selv om de kunde magte det, hvad der er meget tvivlsomt, for deres egen Kirkekreds at lægge en Ligning og indkassere de nødvendige Penge. De have kun de 2,000 Kr., der oprindeligt ere indsamlede som frivillige Gaver, og som skulle henlægges til Vedligeholdelsesfonden, men som her saavel som andetsteds have vist sig at være alt for lidt til dette Formaal. Man kan se det ved en Sammenligning med Sunds Kirke. Den har væsentlig den samme Størrelse som Ildskov Kirke, men

den har en Tiendekapital paa 9,000 Kr. og to Reservefonds paa tilsammen 3,000 Kr., og saa kunne endda Pengene kun lige slaa til til Vedligeholdelsen.

Jeg har fremdraget alt dette for at henstille til den højtærede Minister og Udvalget at tage Sagen op til fornyet Overvejelse mellem anden og tredje Behandling.

Saa ønsker jeg at udtale i al Almindelighed, at man for Fremtiden bør have et skarpere Tilsyn med disse nye Kirkebygninger. Det maa navnlig indrettes saaledes, at Arkitekterne gøres ansvarlige for, at de Materialier, der bruges, Sten f. Eks., ere af den Beskaffenhed, der forlanges, og som ere anførte i Overslaget med Navns Nævnelser, f. Eks. at det skal være de og de Sten. Det er sagt mig for en af Kirkernes Vedkommende, at der i Overslaget stod, at der skulde bruges Sten af den og den Beskaffenhed fra det og det Teglværk, og som kostede — jeg kan ikke huske det nøjagtigt, men lad os sige 35 Kr. pr. Tusinde, og andre Steder i Bygningen, hvor det ikke var nødvendigt at have Sten af samme Styrke, Sten fra et andet Teglværk til 25 Kr. pr. Tusinde, men saa har man byttet en større Del af de dyre Sten om med de ringere. Det har ogsaa vist sig tidligere ved nogle af disse Kirker, at Stenene have skallet stærkt af, som her ved Ildskov Kirke allerede to til tre Aar efter Kirkens Bygning. Det er et Vidnesbyrd om, at der er for lidt Tilsyn. Det samme gælder ogsaa med Hensyn til Tømmeret. Jeg tror, at hvis man i Stedet for den absolutte Fordring om, at man altid skal have en Arkitekt, fik nogle af de stedlige Haandværkere eller Mænd, der forstod sig paa Tingen, til at føre Tilsynet i den Henseende, vilde det bevirke, at der blev bygget mere forsvarligt. Det er ret ejendommeligt, at Statens Arkitekt simpelthen siger f. Eks. om Spiret, at det er let og skødesløst bygget. Disse nye Bygninger maa ikke saaledes være udsatte for at gaa til Grunde, som flere af disse Kirker gøre.

Fremdeles vil jeg henstille, at der bliver taget Sigte paa, at der i en ikke alt for fjern Fremtid kan blive Lovhjemmel for en Bestemmelse om den senere Vedligeholdelse af disse Kirker ud over det Beløb, de stadig have haft til Kirkens Vedligeholdelse. Det har rundt regnet været 2,000 Kr., somme Tider noget mere paa Grund af, at de frivillige Gaver ere komne ind i et noget rigeligere Maal, men hverken 2,000 Kr. eller 3,000 Kr. ville slaa til. Der maa derfor være en Bestemmelse om,